

dintr-un sătuc din Anzi. Fernando are doi frați: David, născut în 1928, și Rodrigo, născut în 1936. După absolvirea școlii elementare, Fernando primește o bursă de studii care-i permite să urmeze studii la Liceul Iezuit din Medellín. La vârsta de doisprezece ani, un unchi al său, mare amator de corrida, îl trimite la o școală de toreadori, unde stă timp de doi ani. Acum începe să deseneze și să picteze în acuarelă, prima sa pictură documentată fiind o acuarelă reprezentând un toreador. Își expune pentru prima dată arta în public în 1948, în cadrul unei expoziții organizate la Medellín împreună cu artiști plastici din Antioquia. La vârsta de șaisprezece ani, încă elev la școală, publică ilustrații în suplimentul duminical al cotidianului *El Colombiano* din Medellín. În această perioadă ia cunoștință de arta murală mexicană a lui David Alfaro Siqueiros, Diego Ribera și José Clemente Orozco, care vor avea o mare influență asupra concepției artistice a lui Fernando Botero. Această concepție nouă vine să o înlocuiască pe cea anterior formată de cunoașterea artei precolumbiene și a "stilului colonial" întâlnit în bisericile catolice din America Latină. Artă contemporană europeană nu-și face intrarea în Medellín decât începând cu anul 1948. Acum abia poate să ia Botero contact cu arta lui Picasso (1881-1973), și aceasta prin intermediul unei istorii a artei moderne scrise de criticul de artă argentinian Julio Payro. Când însă publică în cotidianul *El Colombiano* un articol intitulat "Picasso și nonconformismul în artă", este exmatriculat din școală. Se mută la Liceo San José din orașul Marinilla și termină studiile liceale aici în 1950. Lucrează apoi timp de două luni ca scenograf pentru o trupă de teatru spaniolă, aflată în turneu prin Colombia.

Fernando Botero se mută în ianuarie 1952 la Bogotá, capitala Columbiei, unde este angrenat imediat în cercul avangardist care se întâlnește la *Café Automática*. La cinci luni după sosirea în capitală, are deja o expoziție proprie de acuarele, guașe, desene și picturi în ulei la galeria Leo Matiz. Lucrările din această perioadă denotă influența lui Gauguin (1848-1903), precum și a perioadelor albastră și roză din activitatea lui Picasso.

În 1952 pleacă la Barcelona și mai apoi la Madrid, unde se înscrie la Academia San Fernando. La Muzeul Prado ia contact cu picturile lui Velázquez (1599-1660) și Goya (1746-1828) și se folosește de acestea ca model pentru propriile sale lucrări. Realizează aici copii după vechii maestri, pe care le vinde la turiști. Justifică aceasta prin exprimarea: "Toți de la Academie încercau să-și dezvolte un stil propriu, în timp ce eu nu voiam decât să învăț tehnica." La sfârșitul celui de-al doilea semestru la Academia San Fernando din Madrid, pleacă la Paris. Vechiul său interes pentru arta modernă s-a răcit între timp, iar arta franceză avangardistă pe care o vede aici la Musée National d'Art Moderne îl dezamăgește (trebuie să mărturisesc că nu numai pe el). De aceea, își va petrece timpul mai ales la Louvre, unde îi studiază pe vechii maestri ai artei.

În 1953, Botero se mută la Florența, unde se înscrie la Accademia di San Marco. Pe vremea aceea, arta europeană era dominată de tașism, dar Botero îi imită pe pictorii din Renașterea italiană Giotto (1266-1336) și Andrea del Castagno (1419-57). Studiază timp de un an și jumătate tehnica picturii al fresco, realizând în același timp picturi efectuate în atelierul din via Piancale ce aparținuse cândva pictorului Giovanni Fattori (1825-1908). Entuziasmul său pentru Renaștere îl face să călătorească (pe motocicletă!) prin tot nordul Italiei și vizitează Arezzo, pentru a vedea picturile lui Piero della Francesca (1410/20-92), Siena, Veneția, Ravenna și alte centre istorice ale artei.

Botero se reîntoarce în 1955 la Bogotá. În 1956 se mută la Mexico City. Aici, în 1957, îi vine ideea de a picta forme exagerate prin umflarea volumului, trăsătură caracteristică pentru arta sa de acum încolo. Tot în acest an vizitează orașul New York, după care se reîntoarce la Bogotá. În 1958 este

numit profesor de pictură la Academia de Artă din Bogotá, unde stă timp de doi ani. În acest an expune la salonul columbian din Bogotá, la *Gres Gallery* din Washington și *Guggenheim Museum* din New York. În 1960 se mută la New York, în *Greenwich Village*, într-o perioadă când arta de aici era încă dominată de expresionismul abstract. În 1962 are prima expoziție personală la New York, la galeria *The Contemporaries*. În 1963 își mută atelierul în cartierul *Lower East Side*. În 1964 își construiește o casă de vacanță pe *Long Island* și își mută atelierul pe *Strada 14*.

Fernando Botero: O familie colombiană, 1999.
© Moderna Museet, Stockholm.

În 1966 călătorește în Germania, cu ocazia expozițiilor sale de la *Baden-Baden*, *München* și *Hanovra*. În anii următori călătorește între Colombia, New York și Europa. În 1973 părăsește New York-ul și se stabilește la Paris. În acest an începe să facă și primele sale sculpturi. În 1974 are loc prima sa expoziție retrospectivă la Bogotá, cuprinzând lucrări din anii 1948-72. A doua retrospectivă a sa are loc în 1976 la *Museo de Arte Contemporáneo* din Caracas, în Venezuela. În acest an realizează totodată un mare număr de sculpturi de mari dimensiuni. În perioada 1979-81 i se prezintă diferite lucrări în expoziții itinerante prin Belgia, Norvegia, Suedia și S.U.A. și are expoziții retrospective în Washington în 1979, precum și în Tokyo și Osaka în 1981. În 1983 își procură un atelier în localitatea *Pietrasanta* din Toscana, unde duce activitate de sculptor.

În 1987 se organizează expoziția itinerantă *La Corrida*, compusă din picturi în ulei, acuarele și desene pe teme de taumohie, care este prezentată mai întâi la *Castello Sforzesco* din Milano, iar mai apoi în 1988 la *Castel dell'Ovo* din Neapole și *Albergo delle Povere* din Palermo, iar în 1989 la *Museo de Arte din Coro* și *Museo de Arte Contemporáneo* din Caracas. În anii 1991-94 sunt expuse mai multe sculpturi ale lui Botero la *Castello Belvedere* din Florența, la *Cazinoul din Monte Carlo*, de-a lungul străzii *Champs Élysées* din Paris, a străzii *Park Avenue* și în *Central Park* din New York, a străzii *Michigan Avenue* din Chicago și a bulevardului *Paseo de Recoletos* din Madrid. Sculpturi ale lui Botero sunt expuse în anii 1996-97 la *Muzeul Israelitean* din Ierusalim și în *Santiago* din Chile. În 1999 sunt expuse treizeci de statui monumentale ale lui Botero în *Piazza della Signoria* din Florența, el fiind singurul artist căruia i s-a oferit vreodată să-și expună lucrările în această piață. Anul acesta are loc în *Mexico City* retrospectiva *50 Anos de vida artística*, o mare expoziție de primăvară la *Marlborough Gallery* din New York, precum și această expunere de picturi la *Muzeul de Artă Modernă* și a zece sculpturi monumentale de-a lungul elegantei străzi *Strandvägen* din Stockholm.

Arta lui Fernando Botero nu este nici sentimentală și nici nostalgică, ci adesea încărcată de sentimente puternice bine definite. Ca urmare, lucrările din această expoziție nu sunt prezentate cronologic, ci tematic. Sub titlul *Conversație cu Europa* sunt prezentate în prima sală parafrazele lui Botero asupra lucrărilor unor maestri vechi ai artei europene ca Velázquez, Dürer (1471-1528), Piero della Francesca. Tema *Orașul* și satul este ilustrată în sala următoare prin picturi ce constituie un lamento la adresa unui mod de viață dispărut. Întâlnim apoi *Natură moartă* și *Portrete*, această ultimă categorie vădind influențe ale convențiilor artei portretistice în stilul colonial din Colombia secolului XIX. Tema *Melancolia* apare din pictura lui Botero ca fiind antonimă cu *fiesta* și o stare comună celor respinși, alienați și lipsiți de siguranța zilei de mâine. Pasiunea este reprezentată ca frustrată sau lipsită de speranță. Pasiunea de o viață a lui Botero pentru luptele cu tauri este ilustrată de tema *Corrida* cu o secție proprie în expoziție, care se încheie cu tema *Teroarea*. Această ultimă temă se leagă de evenimentele politice actuale din Colombia, dar și de cele întâmplare acolo prin anii 1960. Războiul brutal între guvernul, diversele fracțiuni politice și traficantii de droguri din Colombia au făcut ca această temă să capete un loc important în creația recentă a lui Fernando Botero.

Din punct de vedere stilistic, așa cum văd eu lucrurile, lucrările artistice ale lui Botero denotă interesul său pentru metoda de lucru a manieristilor italieni din secolul XVI, și anume aceea de a se face recunoscut în arta sa printr-o trovata, adică o "găselniță". Până aici, totul este bine. Numai că "găselnița" lui Botero constă din a umfla figurile și obiectele reprezentate în mod naivist într-un stil pe care l-aș numi primitivism pneumatic, fără a determina cauzal această umflare. Metoda aceasta "pneumatică" îi caracterizează, într-adevăr, și îi și deosebește marcant arta sa de a tuturor celorlalți artiști plastici cunoscuți în istorie. Întrebarea este însă dacă i-o și justifică.

"Față în Față Portrete din cinci secole"

În perioada 4 octombrie 2001 - 27 ianuarie 2002 are loc la *Muzeul Național (Nationalmuseum)* din Stockholm marea expoziție de toamnă a acestui an cu tema: prezentarea artei portretistice din Europa de la Renaștere până în timpurile moderne. Scopul principal al organizatorilor, așa cum decurge el din comunicatul lor de presă, este de a prezenta diferite atitudini față de individ de-a lungul secolelor, precum și rolul portretului în societate. Din această cauză, selecția lucrărilor cuprinde nu numai lucrări ale artiștilor plastici celebri, ci și lucrări minore, dar tipice pentru diferitele genuri de portret, iar expunerea este ca urmare tematică și nu cronologică, accentul principal fiind pus pe portretistica suedeză și relațiile acesteia cu cea franceză, germană, olandeză și engleză. Sunt prezentate 415 picturi, sculpturi, desene și gravuri provenind în principal din colecțiile proprii ale Muzeului Național, iar, din cele împrumutate în acest scop, multe au o legătură directă cu vreo lucrare anume din colecțiile acestea.

Arta portretistică este văzută aici ca rezultatul interacțiunii între model, artist și privitor, pornindu-se de la ideea că un moment din comunicarea interumană în cadrul vieții sociale îl constituie identificarea fetelor și citirea expresiilor faciale, proces ce are loc și atunci când contemplăm reprezentarea artistică a unei ființe umane. Se pornește, de asemenea, și de la ideea că privitorul se așteaptă ca din portret, în afară de redarea înfățișării, să fie informat și despre caracterul și rolul social al celui reprezentat. Un portret de înaltă clasă artistică este considerat a fi acela care nu prezintă doar imaginea exterioară, ci este și rezultatul interpretării personale a omului respectiv, un portret de calitate fiind acela care crează senzația prezenței fizice a celui reprezentat. 16